Suntem diferiți, dar suntem copii și ne place jocul!
-Activități pentru integrarea copiilor cu CES-

Prof. Înv. primar Albei Felicia Adriana
Școala Gimnazială Nicolae Iorga, Focșani

Incluziunea este un proces care oferă copiilor posibilitatea de a merge la școală și de a fi sprijiniți în actul educațional de specialiști în domeniu și implică o abordare particulară a unor grupuri minoritare de copii cu cerințe educative speciale sau aflați în situație de risc, de marginalizare sau de excludere. Incluziunea școlară și socială presupune efortul comun al cadrelor didactice în vederea realizării unei strategii care să asigure prezența, participarea activă a acestor copii vulnerabili sau din categorii dezavantajate la programul școlar și extrașcolar, menit să asigure succesul în educație.

Din această perspectivă, misiunea profesorilor este de a forma elevilor o imagine de sine pozitivă, acceptarea faptului că suntem diferiți, dar valoroși în moduri diferite. Aceasta se poate realiza pe fondul unor activităţi de grup orientate spre valorizarea posibilităţilor fiecăruia şi pe un sistem de relaţii pozitive între profesor şi elev şi între elevi.

Jocurile didactice sunt cele mai utilizate și mai apreciate instrumente de învățare, intrucât ele îmbină creativ și integrativ elemente de joc și învățare propriu-zisă. Socializarea între elevi şi dezvoltarea prieteniilor între colegi este destul de importantă în dezvoltarea procesului de învăţare, datorită schimbului de informaţii permanent. Integrarea copiilor cu dizabilități într-o echipă prin intermediul jocurilor facilitează mult experiența lor într-un mediu nou. Jocurile propuse au scopul de a educa responsabilitatea și ordinea, prin respectarea unor reguli, de a învăța cum să relaționeze cu partenerii lor de joacă într-un mod distractiv și relaxant și le dă posibilitatea de a se autocunoaște și de a descoperi lucruri noi despre ei și despre lumea care-i înconjoară. În cadrul jocurilor, diferențele și barierele de orice natură dispar și astfel copiii cu dizabilități reușesc să își depășească neputințele și frustrările.

În cele ce urmează, voi prezenta câteva jocuri cu succes în integrarea copiilor cu CES.

- Jocuri de socializare;
  - ***„Poștașul”***

Descrierea activității:

Un copil ține o scrisoare în mână și poartă un dialog introductiv cu întregul colectiv:
-Cine este?

-Poștașul!

-Și ce ne aduce?

-O scrisoare?

-Pentru cine?

-Pentru copiii care…(mănâncă, dansează, cântă la pian, se spală pe dinți etc).

Copiii încearcă să gesticuleze cât mai bine provocarea lansată de către poștaș, iar acesta îl va alege pe următorul, în funcție de cât de bine au îndeplinit sarcina.

Fiind un joc simplu, care implică mimica, mai mult decât comunicarea, elevul cu CES se va simți în largul său, va realiza că poate face aceleași lucruri cu cei din clasa lui. Starea de bine pe care o

trăiește la școală un elev este cea mai puternică armă pentru integrare și pentru obținerea succesului școlar.

- ***"Cursa cu obstacole''***

Descrierea activității:

Se folosesc diferite obiecte în joc ce vor fi obstacole pe care copiii trebuie să le evite (pahare de plastic, jaloane, sticle cu apă, etc.). Ele vor fi așezate pe terenul de joc, care poate fi sala de clasă sau un spațiu deschis, în aer liber. Un copil va fi legat la ochi cu o eșarfă ,în timp ce altul îl va ghida prin mesaje verbale: la stânga, la dreapta, un pas în față, etc. Jocul poate fi jucat pe echipe, contra cronometru și câștigă echipa care reușește cel mai bine să coordoneze timpul și mișcarea, astfel încât să participe toți coechipierii.

Prin acest joc de mișcare, elevii învaţă să ofere ajutorul, toată lumea se distrează și se dezvoltă relații de colaborare, bazate pe spirit de echipă.

- Jocuri pentru evitarea conflictelor
  - ***„Vorbește de bine, în cuvinte alese!"***

Descrierea activității:

Elevii sunt împărţiţi în grupuri (3 – 4 persoane). Li se cere să spună lucruri pozitive despre persoanele din alt grup, chiar dacă la un moment dat au avut un conflict. Ceilalți trebuie să răspundă cu mulțumiri și să replice cu aprecieri constructive.

Se mai poate exersa și aprecierea negativă într-un sens constructiv. Spre exemplu, dacă cineva te- a rănit, cum să exprimi acest lucru, fără să rănești la rândul tău.

Prin acest joc, copiii învață să-și gestioneze emoțiile și își dezvoltă limbajul. Se pot lega prietenii și copiii învață să-și exprime sentimentele în mod pozitiv și că poți răni pe cineva sau face pe cineva fericit prin cuvinte alese. La final, profesorul poate spune că acesta a fost un exerciţiu de a învăţa să se răspundă pozitiv.

- ***„Cum arată emoția ta?"***

Descrierea activității:

Elevii sunt împărţiţi în grupuri (3 – 4 persoane). Fiecare desenează emoția pe care o simte în ziua respectivă asociind-o cu un animal/plantă/fenomen al naturii, etc. Apoi motivează de a făcut această alegere (de exemplu: Mă simt curajos ca un leu pentru că...; Mă simt jucăuș ca o pisică fiindcă...; Mă simt fragil ca un ghiocel pentru că...; etc.)

Ceilalți membri ai grupului trebuie să mimeze emoția celui care a exprimat-o printr-o mișcare, un dans, o atitudine, etc.

- Jocuri pentru legarea prieteniilor
  - ***„Pânza prieteniei"***

Descrierea activității:

Pânza prieteniei este un joc prin care copiii pot lega prietenii, îi pot cunoaşte mai bine pe cei cu care obişnuiesc să se joace de obicei şi nu în ultimul rând se distrează în timpul liber. Prin intermediul acestui joc, copiii au ocazia să îşi descopere calităţile şi totodată să le aprecieze pe ale celor din jurul lor, dar să afle şi percepţia pe care o au ceilalţi despre ei.

Pentru jocul Pânza prieteniei nu veţi avea nevoie decât de un ghem de sfoară. La fel ca în cazul altor jocuri educative, cu cât sunt mai mulţi copii implicaţi în joc cu atât distracţia va fi mai mare. Copiii se aşază în cerc. Capătul sforii se leagă de degetul arătător al celui care conduce jocul. Conducătorul jocului leagă astfel capătul sforii de degetul său arătător, apoi ia ghemul şi îl aruncă unuia dintre jucători.

Cel la care ajunge ghemul va trebui să se prezinte şi să spună care este cea mai importantă calitate pe care o are. Apoi îşi înfăşoară sfoara în jurul degetului său arătător şi trimite ghemul la un alt jucător care va proceda la fel: se prezintă, spune care e calitatea lui cea mai importantă, îşi înfăşoară sfoara pe deget şi trimite ghemul mai departe, la următorul jucător.

Exemple de jocuri care pot fi folosite în procesul de integrare a elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă sunt nenumărate; ele pot fi folosite la absolut orice materie, în pauze, în cadrul activităților extrașcolare, dar și în timpul liber.

Jocurile oferă profesorului oportunitatea de a varia condiţiile activităţii în concordanţă cu necesităţile grupului, lucru care poate fi deseori dificil de realizat folosind alte metode.

De reținut, însă, că toate jocurile au ca scop o incluziune făcută pas cu pas și…cu zâmbetul pe buze!

Bibliografie:

- ✓ George, W., Burns (2011), - 101 Povești vindecătoare pentru copii și adolescenți, Editura Trei, București;
- ✓ Vrășmaș T., Daunt, P., Mușu I. (1996), – Integrarea în societate a copiilor cu cerințe educative speciale, E.D.P, București;
- ✓ Creţu, Carmen (1999), - Curriculum diferenţiat şi personalizat, Editura Polirom, Iaşi
- ✓ Ghid de predare – învaţare pentru copii cu C.E.S., UNICEF si Asociaţia Reninco, Bucureşti, 2000